

АКТУАЛЬНІСТЬ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах для того, щоб забезпечити розвиток підприємства управлінському персоналу потрібно, перш за все, вміти реально оцінити як фінансовий стан свого підприємства, так і існуючих потенційних конкурентів. Фінансовий стан – найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства. Він визначає конкурентоспроможність, потенціал в діловому співробітництві, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси компанії та її партнерів у фінансових і виробничих відносинах [1].

Проблемі аналізу фінансового стану підприємств та ефективності його оцінки присвячено багато публікацій, серед яких варто виділити праці Г.І. Кіндрацької, М.С. Білика, Г.І. Андрієвої, І.Т. Балабанова, А.П. Ковальова, В.В. Ковальова, М.Н. Крейніна, Л.А. Лахтіонової, Г.В. Савицької, І.О. Бланка, Н.Н. Тарасенка, Г.Г. Кірейцевої, М.Г. Чумаченка, О. Бахмута, В.Т. Савчука, О.С. Стоянова, Р. Холта, А.Д. Шеремета, І.П. Житної, А.М. Нескреба, Дж. Кеннона, Р. Сміта, Дж. Хоррігана, Р.С. Сайфуліна, А.М. Поддєрьогіна та ін.

Економічний аналіз господарюючого суб'єкта починається з вивчення його діяльності. На початковому етапі здійснюється оцінка фактичного фінансового положення та виявляються основні тенденції його зміни. Такий аналіз називають загальною оцінкою фінансового стану. Інформація, яка необхідна фінансовому менеджеру для аналізу у загальному вигляді систематизована в бухгалтерському балансі, що є наочною фінансовою моделлю підприємства [4].

Відзначимо, що в економічній науці серед науковців немає єдиного підходу щодо змісту поняття «фінансовий стан». Шеремет А.Д. під фінансовим станом підприємства розуміє співвідношення структури його активів і пасивів, тобто коштів підприємства та їх джерел [6, с.25]. Савицька Г.В. стверджує, що фінансовий стан підприємства – це складна економічна категорія, що відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку [3, с.563]. В свою чергу, Поддєрьогін А.М. відзначає, що фінансовий стан – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [4, с. 460].

Вважаємо, що фінансовий стан підприємства – це складна економічна категорія, яка відображає, на певний момент, стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку. За допомогою аналізу фінансового стану обґрунтовується доцільність здійснення конкретних господарських, інвестиційних та фінансових рішень, встановлюється ступінь їх відповідності цілям розвитку підприємства [5].

Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє:

- оцінити поточний і перспективний фінансовий стан підприємства;
- оцінити можливі і доцільні темпи розвитку;
- забезпечити підприємство з фінансової позиції;
- виявити доступні джерела засобів і оцінити можливість й доцільність їх мобілізації;
- спрогнозувати становище підприємства на ринку капіталів.

У практиці фінансового аналізу, в більшості випадків, для його здійснення використовуються розраховані на основі даних фінансової звітності похідні показники, до яких застосовують наступні вимоги [5]:

1. Фінансові коефіцієнти повинні бути максимально інформативними, давати цілісну картину фінансового стану підприємства.

2. Для всіх показників повинні бути вказані числові нормативи мінімального задовільного рівня або діапазону змін.

3. Фінансові коефіцієнти повинні мати однакову спрямованість.

Основними показниками, що використовуються теоретиками та практиками для аналізу фінансового стану є наступні:

- показники ліквідності (коефіцієнт покриття, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та ін.);
- показники платоспроможності (коефіцієнт автономії, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт співвідношення власних та залучених коштів та ін.);
- показники ділової активності (коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнт оборотності запасів та ін.);
- показники ринкової стійкості (прибуток на акцію, доходність акції, ринкова додана вартість та ін.);
- показники ефективності (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність господарської діяльності, рентабельність підприємства та ін.).

Оптимальним є наповнення зазначених груп коефіцієнтами в середньому від 2 до 6 показників.

Фінансово-економічний аналіз є незмінним інструментом в діяльності будь-якого підприємства. Завдяки йому можна своєчасно виявити проблеми в бізнесі та розробити заходи щодо їх усунення. Стабільний фінансовий стан є запорукою успішної діяльності будь-якого підприємства. Крім того, фінансові стани окремих підприємств в сукупності є одним з основних факторів, що визначають стабільність економічного зростання в країні в цілому [1].

На фінансовий стан підприємства впливають значна кількість зовнішніх та внутрішніх факторів. Слід відзначити, що на ті процеси, які відбуваються в середині підприємства, керівник має можливість вплинути та поліпшити ситуацію, що склалася. В свою чергу, зовнішні умови контролю не піддаються. Тому найважливішим завданням керівника – вчасно помітити зміни, що відбувається ззовні, відреагувати на них та по максимуму використовувати їх для свого розвитку [2]. Отже, що аналіз фінансового стану підприємства та ефективне управління ним є одним з

найважливіших розділів аналітичної роботи підприємства, що є його візитівкою в співпраці з іншими господарюючими суб'єктами, як вітчизняними, так і зарубіжними [2].

Список використаної літератури

1. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2005. – № 3.
2. Ковалев А.И., Привалов В.П. Анализ хозяйственного состояния предприятия. – Изд. 3-е, исправл., доп. – М.: Центр экономики и маркетинга. – 1999. – 423 с.
3. Савіцька Г.В. Аналіз господарської діяльності промислового підприємства. – Мінськ: ІСЗ, 2009 – с. 265.
4. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с., іл.
5. Хотомлянський О. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей / О. Хотомлянський // Економіка України. – 2003. – № 3. – С. 35-41.
6. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С., Негашев Е.В. Методика фінансового аналізу. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 208 с.